

АМЕРИКА ВІДНОВЛЯЄ ПОВНІ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З ІТАЛІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Америка й інші Альянти відновили повні дипломатичні зв'язки з Італією. Це перше повне признание уряду держави, яка воювала проти Альянтів: Водночас з Америкою признала Італію й Велика Британія й інші американські републики. Росія була перша, що наважилася повні дипломатичні зв'язки з Італією після заняття Риму.

Підсекретар стейту Едвард Р. Стейнінос оприлюднив також, що американським амбасадором до Риму іменованій поновно Александер О. Кірк, котрий перед вибухом війни був там амбасадором. Надіються, що Італія іменує свого амбасадора до Америки цими днями.

ПІВ МІЛІОНА ТОВПА ВИТАЛА ДЮІЯ В ШКАГУ.

ШКАГО. — Губернатор Тамес Е. Дюї, републиканський кандидат на президента, прибув до Шкага, щоб виголосити кандидатську промову. На залізничній стації зібралися десятки тисяч народу на привітання. У дорозі зо стації до готелю витало його яких пів мільона людей.

Опісля Дюї виголосив промову в тій самій аудиторії, де його іменовали кандидатом до непроглядних мас. У промові він жадав зміни адміністрації у Вашингтоні і обіцяв чистку уряду, якщо він відстанеться до Білого Дому. Потребу чистки доказував Дюї листом, висиланим з демократичної квартири в Літл Рок, Арканзо. У листі запрошує стейт-овий фінансовий директор Демократичної Партії Г. Л. Мекалестер ставати членами „Клубу Тисячки“. Хто приступить до цього клубу з вкладкою \$1,000, буде мати право брати особисто участь в нарадах, скликуваних час від часу для формування політики уряду — сказано в листі. Директор фінансів покликається в листі на апробату такого плану в Біллі Домі, а Дюї називає президента Рузвельта автором цього плану.

ГРОШЕВІ ПУЛІ ДЛЯ ДОПОМОГИ МАЛОМУ БІЗНЕСОВИ.

НЬЮ ЙОРК. — Районові групи кредиторів в Злучених Державах позвазувалися у приватні банкові спілки — „пули“, — щоб давати кредиту підмогу на створення й ведення малих бізнесових підприємств після війни. Грошеві засоби пулів дійшли до суми пів біліона доларів. Перше зібрання директорів пулів під проводом президента Вільяма Шеперсона відбулося під опікою звісної бізнесової фірми Дон і Брадстрит.

ЗНОВУ БРАК РОБІТНИКІВ У ВОЄННІЙ ПРОДУКЦІЇ.

НЬЮ ЙОРК. — Районовий директор Ради Воєнної Продукції Луїс С. Грінфілд розпочав поновну кампанію за придбання робітників до воєнних підприємств. Він виявив, що недостачі продукції далеко більше загрозливі, ніж нарід собі представляє. Яких 150 воєнних підприємств в стейті Нью Йорку й Нью Джерзі в околиці міста Нью Йорку не можуть виповнити програми продукції тому, що не достає яких 7,500 робітників.

ПРОГРАМА ДЛЯ МИРОВОГО МОРСЬКОГО РУХУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт доручив Морській Комісії приготувати програму для мирового мореплавства й перевозу американських продуктів негаймо після війни. На думку президента американське мореплавство повинно затримати домінуюче становище у корабельнім русі цілого світу. Для цієї цілі треба приготувати дешевші ціни для білетів для подорожних та дешевші ціни перевозу товару. Ці пляни будуть грати важну роль вчасі реконверсії, бо робітники на доках будуть мати повно заробітків. — Мають також бути будовані у прискоренім темпі нові перевозові кораблі.

ПЛЯНУЮТЬ МЕНШІ ТАКСІВКИ.

НЬЮ ЙОРК. — Клифорд Р. Бирдслі, президент дорадчого бізнесового комітету для посадики міста, виявив клопоти ізза недостачі таксівок у такому великому місті, як Нью Йорк. Він каже, що перед війною було в місті 30,000 таксівок, а тепер є лише 8,500 і то самих великих, які поміщують 7 осіб. Внаслідок цього таксівки дорогі, а крім цього їх не можна дістати. Вони теж скоро зживаються і як війна потриває довше, то загалом не стане таксівок на вулицях великих міст. Бирдслі планує на повенний час таксівки менших розмірів, так на 5 осіб, щоб таньше коштували та не так скоро зживалися, як сім-особові.

Розпочинається торговельний рух з Францією при помочи літаків

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт доручив департаментам воєнному, торговельному і стейтовому підготувати всі можливі комунікаційні засоби для підняття правильного торговельного руху з Францією й територіями та країнами, звільненими від німецької окупації. Бізнесові колат твердять, що торговельні зв'язки розпочнуться наперед при помочи літаків, бо летунство вже налажене до Європи. Попереднього тижня департамент стейту проголосив, що приймає зголошення на вшпорти до Франції в цілі наладження торговельних зв'язків.

ГАРЯЧКА ЗА ЗОЛОТОМ У КАНАДІ

ОТАВА (Канада). — Канада переживає тепер небувалій досі рух за пошукуванням нових покладів металів, головно за золотом. Ще ніколи не йшли досліді й верчення краю на такі розміри, як тепер. Від Лабрадору аж до Північно-Західних Територій йдуть малі гурти „проспектів“, верять землю й скали діамантовими сверлами і зголошують свої права, звані урядом „клеймами“ до нових відкриттів. Внарі з цим у газетах ідуть оголошення про нові підприємства видобування міді, заліза та золота й розпродування уділів „шерів“. Люди подорожували гроша вчасі війни й шукать способу інвестування, отже на це є тепер нагода. Верчення за золотом відбуваються в провінціях Квебек, Онтеріо й Манітоба, де, як звісно, є великі осаді українців. Знанні майнерського діла кладуть великі підстави під будучу металеву продукцію в Канаді тимбільше, що Канада вже має значні копалині мінералів та металу.

НІМЕЧЧИНА ЗМІЦНИЛА СВОЮ БОЄВУ ПОВІТРЯНУ ФЛЬОТУ

ВАШИНГТОН. — Офіцери повітреплавства при американській армії признають, що Німецьчина виказує знову велику силу у повітряних боях. Багато разів німецькі літаки появляються в числі по тисячі бомбовиків, а це вказує, що німці мають тепер більше літаків, ніж попереднього року. З цього факту роблять висновки, що Німецьчина перевела новий плян розбудови повітряної фльоти після того, як американські й англійські літаки понизили осередки німецької продукції. Догадуються, що виріб літаків відбувається тепер у малих центрах.

Заява Де Гола зприводу визнання

ПАРИЖ. — У своїй першій розмові з газетярами після визнання його головою тимчасового французького уряду генерал Де Гол не говорив про це визнання, поки його не спітали кореспонденти. Він заявив коротко, що тепер кожний радий, що французький уряд наразі називають властивим іменем.

Він заявив потім, що французи це народ порядку. В краю уде панувати спокій і порядок. Французи не приймуть ніякої диктатури над собою, звідки вона не прийшлаб. Франція думає тепер передусім за те, як перемогти німців і як їй дістати зброю для воювання.

ІМЕНУЮТЬ ДВІ ФРАНЦУЖАНКИ ДО ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ПАРИЖ. — Генерал Де Гол менував дві жінок членами французького Дорадчого Збору, що зйдеться 1 листопада на свою сесію в Парижі. Обі вони брали визначну участь у підпільній боротьбі проти німецьких окупантів. Є ними: пані Марієль Пері та Полін Ремард. Пані Пері є вдовою по комуністичнім провіднику, котрого німці розстріляли два роки тому, а котрого іменем недавно назвали вулицю в Парижі. Після розстрілу мужа вона попала в концентраційний табір.

СУДЯТЬ ДАЛІ УЧАСНИКІВ ГЕСТАПОВОГО ВБИВСТВА

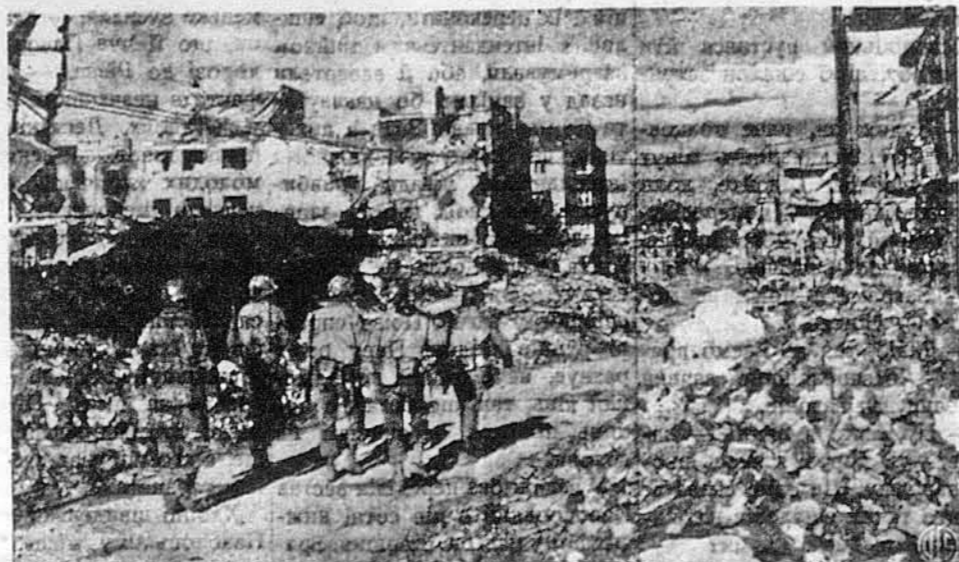
ПАРИЖ. — Перед надзвичайним трибуналом, що судить французів, обвинувачених за співпрацю з німцями, станули три французи, обвинувачені за помочи Гестапови в скритовстві французького патріота Жоржа Мандела, що в підпільно організував протинімецький опір у північній Африці. По короткій розправі двох з них засуджено на смерть, третього на 30-літню в'язницю, хоча їм зовсім не закидувано самого вбивства Мандела, а тільки допомогу для справжніх убийників.

КЛОПОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ З КРАДІЖЖЮ ВІЙСЬКОВОГО ДОБРА

ПАРИЖ. — Головна команда альянтських експедиційних сил постановила, що сторожі військового добра мають на будуче стеретти його найгостріше й не вагатися стріляти на злодіїв, аби вбити. Американські війська мали великі втрати від розкрадання їх газоліни й поживи, а крадене добро потім звичайно зьявлялося на „чорній біржі“.

БАГАЦТВО ГРЕЦІЙ НА 30% ЗНИЩЕНЕ

АТЕНИ. — За обчисленнями уряду, німці знищили в Греції 1,500 сіл. 23% проценти всіх домів у Греції перестали існувати. Принаймні 30 процентів народного добра знищено. Ціни на всякі харчі тепер такі високі, що просто ніхто не може купити собі більше, ніж одну страву на день.



ТАК ВИГЛЯДАЄ ПЕРЕДМІСТЯ ААХЕНУ. — Що остало з колись славного міста Аахену, можна собі легко уявити, коли поглянемо на цей образок, що представляє передмістя, а це ще не найгірш знищена частина міста. Німці, як знаємо, не хотіли піддатися, як їм дораджувала альянтська команда, і тим довели до цілковитої руйни міста.

ВЕЛИКА АМЕРИКАНСЬКА ПЕРЕМОГА НАД ЯПОНСЬКОЮ ФЛЬОТОЮ

ВАШИНГТОН. — Генерал Доглас МекАртур подав рапорт, що японська фльота нарешті вийшла на бій з американською та що в цьому бою японська фльота потерпіла поважну поразку.

Зо звідомлення генерала Мекартура й адмірала Нимица видно, що в бою проти американців брали участь властиво дві японські фльоти. Одна з них, у котрій були 4 боеві кораблі, 10 кружляків і 13 нищителів, зьявилася коло Філіппинів уперше у проліві на полудне від острова Міндоро; вона переплила Сібуїське море, через Провлів Св. Бернардіна та поплила на полудне здовж побережжя острова Самару. Тут її заатакували американські кораблі під командою адмірала Кінкейда, перемогли й заставили до відступу в північнім напрямі з десятима кораблями ушкодженими. Здається, тут американська фльота втратила легкий літаковоз „Принстон“.

Друга ворожа фльота зьявилася на полудневий захід від острова Негроса; вона складалася з 2 боевих кораблів, 1 або 2 кружляків та 4 нищителів. Вона поплила на схід морем Суло та крізь Сурігао. Віцеадмірал Кінкейд заатакував цю групу й, стравши в бою один боевий корабель, кілька нищителів і кружляків, заставив і цю фльоту до відвороту тою самою дорогою, якою вона прибула.

Була це пріпра морська битва між американцями й японцями, в якій гармати одної сторони справді стріляли на кораблі другої сторони; в усіх попередніх боях биля на кораблі противника тільки літаки, випущені з воєнного літаковоза. Одначе й в цьому бою літаки відиграли велику роль. Бій ішов на просторі 700 миль в одному, а 250 миль у другому напрямі. Воєнні кореспонденти, що були в бою, описують його як 17 годин безперервного пекла.

Третя ворожа фльота, зложена з літаковозів, наділила з домашніх японських вод уже при кінці другого бою. З нею зараз зчепилася Третя Північна Фльота. Цей бій ще не покінчений.

Американські донесення стверджують, що американці поцпили просто кожний японський корабель, що брав участь у бою. Багато з них уже затонули, а інші ушкоджені так поважно, що вони певно чи зможуть утеркти перед переслідуючими їх американськими кораблями.

У Вашингтоні з приводу цих вісток панує велика радість. Всі певні, що ця перемога значно ослабила Японію й не тільки облекшила добуття Філіппинів, але й відкрила дорогу до самого Токіа. На всякий випадок вона поважно скоротила війну з Японією.

ВЕЛИКІ БОМБОВИКИ БЮТЬ ПО ЯПОНІЇ

ВАШИНГТОН. — Підчас коли американські воєнні кораблі гналися за втікаючими останками двох японських флотів, суперфортеці американської армії вдарили по фабриках складання літаків у Омурі на острові Кіюшу, що належить до властивої Японії. Один бомбовик не вернувся з виправи.

НІМЦІ ВЖЕ НЕ МОЖУТЬ УДЕРЖАТИСЯ В БЕЛЬГІЇ І ГОЛЯНДІЇ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІАНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Канадійські й британські війська так приперли з усіх сторін німецькі війська в куті Бельгії й Голяндії, що вони вже довго там удержатися не зможуть. Альянтські війська їх зовсім перемогли й тепер стараються відрізати їм всякий відворот.

РОСІЙСЬКА ІНВАЗІЯ НОРВЕГІЇ.

ЛОНДОН. — Червона армія вступила з Фінляндії на норвезьку територію й заняла Кіркенес, важний порт, якого німці вживали як базу для рейдовиків. Захоплення Кіркенеса привитано в Москві салвою з 224 гармат.

Російський комунікат говорив про оживлення воєнних операцій в центрі Польщі, коло Варшави. Червона армія веде далі свою офензиву на Східну Прусію й захопала там низку місцевостей.

Російський комунікат каже далі, що на території Чехословаччини червона армія заняла в околиці Мукачева 50 місцевостей, у тому числі: Ізвор, Оленово, Солохин, Довге, Великий Раковець і Рокосів. Пізніше червона армія стрінулася зо сильним опором ворога коло Поляни, але проломала цей опір і заняла місцевість і дворець Сваляву.

МАСОВЕ БОМБАРДОВАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — 2,200 великих бомбовиків узяло в вівторок участь у рейдах на німецькі промислові й комунікаційні центри. У тому числі було 1,200 американських і 1,000 британських.

Вони биля по Гамбургу, Гелзенкірхен (у Рурщині), Гамі, Гомбергу й інших містах.

ШУКАЄТЕ ПРАЦЮ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582
Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин передує початком числа, в котрим оголошується хочє мати своє оголошення.
За оголошення редакция не відповідає.

АТЛАНТИЙСЬКИЙ ЧАРТЕР ТА САМОВИЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ

Завелоз від якогось часу таке в Америці, що кілька разів заходить людям потреба в заклик до уряду або публічної опінії покликати на загальні засади в міжнародних справах, звичайно покликаються на Атлантийський Чартер. І завелоз таке, що покликаються на нього без огляду на те, чи є щось у тому Чартері такого, що підходило би до їх справи, чи зовсім нема. Дійшло навіть до того, що покликаються на Атлантийський Чартер навіть на піддержання справ, противних засадам, висказаним у Чартері.

Одним зо загальних баламуцтв у цій справі є покликати на Атлантийський Чартер на підтвердження так званого самовизначення народів. За цю засадою, народ, чи нація, мала би мати право рішати свою державну принадлежність. Впливає вона зовсім льогічно з інших засад демократії: коли люди мають право організуватися, коли вони мають право постановляти, який уряд має ними правити, то вони теж повинні мати право рішати свою державну принадлежність. Цю засаду прийняв був американський уряд вчас першої світової війни за одну з тих загальних засад, за якими мала відбуватися перебудова тодішнього світа, а президент Вилсон спопуляризував її як одну з 14 точок.

Хто чесно шукає за цю засадою в подібних енуціяціях американського чи іншого альянтського уряду в другу світову війну, той мусить бути розчарованим. Ні в Атлантийському Чартері, ні в якій іншій того рода енуціяції, засади самовизначення народів не згадуються. Що більше, всі енуціяції своїм характером різняться ґрунтовно від таких енуціяцій, як 14 пунктів Вилсона. В своїм розчарованню багато людей радить собі так, що натягає різні постанови Атлантийського Чартеру чи іншого документу так, що це виходить як потвердження права самовизначення народів, так гебей автори тих документів через якийсь недогляд забули справу затвердити явно. Тимчасом люди, які знають дещо більше про позакулівові ходи політики, кажуть зовсім шось інше. Наприклад Г. А. Борджезе, професор Шікагоського університету, пише в „Нейшен“, що точку про самовизначення народів пропущено з Атлантийського Чартеру зовсім розумно, дарма що без нього всі інші свободи стануть неважні. І зроблено це каже він, навмисно нате, аби дати вільну руку майбутнім імперіям валити й решту Атлантийського Чартеру, як це їм забажається.

Ще що проф. Борджезе бачить у Польщі першу жертву цього пропусчення, не змінє правдивости його аргументу. Бувало вже не раз таке, що люди й народи падали жертвою систем, ними самими розбудованих. Коли Польща існувала, вона сама найбільше грішила проти тих засад, від поломання котрих вона тепер сама вважає себе головною мученицею. Польща вела імперіалістичну політику проті слабших сусідів, а нині плаче, що тої політики другі придержуються супроти неї.

Все це не змінє факту, що забута урядом засада самовизначення народів нині в Америці привалена всякою пропагандою в публічній опінії. Треба це багато працювати, аби її поставити на те місце, де вона була вчас Вилсона.

Як дбають про памятки культури?

Ми привикли чути, що, наприклад, один військовий літак коштує міліони доларів і нас це не дивує. У військових часах ми вже звикли до таких неорідних витрат. Та ось вчитали ми під датою 19. жовтня 1944, що Дрексел Інститут оф Текнолоджи з Філадельфії продав рукопис американського письменника-поета, Едгара Аллана По, аж за суму \$34,000. Це рукопис оповідання По під наг. „Войство при вулиці Морґ“. Рукопис купив збірщик і торговець Чарлз Сеслер з Філадельфії.

По написав це оповідання для журналу „Грегемс Мегезин“. Воно вважається першим оповіданням з життя детектива. Яку заплату дістав По за оцю „історію“, годі знати, але з листу до видавців знаємо, що По жалав 20 примірників з першого видання, а зрезигнував із якогонебудь доходу з розпродажу. Та з біографічних вістей про Поа знаємо, що він жив у таких важких матеріальних відносинах (1809-1849), що мати при собі \$10, значило для Поа, мати „маєток“.

Попередного дня продав цей самий інститут рукопис англійського письменника Чарлса Дикенса (жив від 1812 до 1870) за \$17,000. Це повість п. заг. „Наш взаємний приятель“. Рукопис обіймає 468 сторінок і є оправлений в два томики.

Пересічна читаюча публіка мало коли призадумується, пощо то люди платять такі суми за якісь там злежані папери. Мимохіть вирінає питання: Коли в многих випадках письменники примирали з голоду, то яка причина, щоби робити потім на їх крівавій праці десяткі тисячів заробітку?

Точної відповіді на такі питання не все можна знайти. Але буває, що хтось інтересується самою особою письменника й тому не чує гроша, щоб призирати все, що у нього відноситься. Це можна сказати про такого письменника як По, котрий за життя діждався слави, але не діждався матеріальної заплати. А таких людей звичайно по смерті жаліють і до них відносять з пієтизмом. Чарлз Дікенс має знов значіння в англійській і світовій літературі, а деякі його твори є вічними. Тому і ціна на його рукописи іде постійно вгору.

Та частину відповіді на питання, чому знавич платять великі суми за рукописи або за перші видання творів письмен-

ників, найдемо в новинці про упорядкування бібліотеки англійського письменника Гореса Волпола (жив від 1717 до 1797). Бібліотеку Волпола заложив перед 20 літами у містечку Фармінгтон, у стеїт Конетикат, американець Вилмарт Луїс. Він призбирав, між іншим, тисячі листів Волпола та купив для цих збірок окремих дім, куди приїзлять учені, щоб пізнати з листів та книжок „світлі часи його днів“. Про Волпола пишуть, що він не мав впливу на публічне життя свого часу, але зате у своїх писаннях та листах він так вірно зобразив життя англійської суспільности у 18 столітті, що тепер без його листів не можливо булоб пізнати ці часи. Листів Волпола є тільки, що вже досі видано їх 12 томів (вони продаються на книжковім ринку по \$7.50), а видання всіх листів буде вимагати 50 томів!

Впорядчик листів Волпола переходить кожний день письменника, рік за роком, бо кожного дня щось діялось. Досі записано 7,000 карток з кожного дня і це продовжується далше. При упорядковуванні деталей живається бібліотечних модерних метод і крім самих листів рекордується ще книжки, образи, убрання та обстанову письменника.

Треба подивляти дбайливість американця Луїса при збиранні пам'ятників англійської культури й витягнути науку для себе. Американці українського роду мають теж перед собою важке культурне завдання. Коли американці британського походження або лише англо-саксонської культури вкладають тільки праці й гроша для збереження своїх цінностей, то чому не мають американці українського роду пам'ятати хоч у сотні чи тисяч частин про збереження пам'ятників української культури?

Нема найменшого сумніву що світова війна вже винищила у великій мірі книжки, рукописи, музейні збірки та бібліотеки, в яких зберігалися чи то українські рукописи, чи перші видання, чи загалом українські книжки. І не знаємо, що ще же ті українські літературні та культурні пам'ятки, що залишилися. Зате знаємо, що дещо таки прийшло до Америки перед війною і находиться в руках американських українців. Коли ми присвятили місяць жовтень для поширення української книжки, варт теж пригадати поодиноким на-

БАЛКАНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ

Події на Балкани, головню перехід одної держави за другою з табору Німеччини в табор Альянтів, звернули увагу світу на політичні й суспільні умовини цих країв. Думаючи люди всюди пробують дослідити, що заставляє ці краї переємінати свої союзи та які це вигляди відкриває на будуче. Зприводу переходу Румунії й Болгарії на альянтський бік поважний лондонський тижневик „Нью Стейтмен енд Нейшен“ подав ворт знаменити статтю, що в короткій і ядерній спосіб збирає замітні дані про ці два краї, показує різні подібности між ними та розкриває неменше глибокі різниці.

Цей журнал передусім звертає увагу на далеко йдучі наслідки цих подій. Для дальшого перебігу війни вони кольо-сальні. Є вони такі великі, що навіть німці, які ще не втратили здібности думати, певно їх добадуть. Ухил Румунії позбавляє німців великих припадків хліба й нафти. Він відкриває червоної армії похід на Білгород і Мадярщину, де уряд Гортія ще хоче бути вір-

шим землякам про належне переховування цих книжок та їх комплекування. Особливо ці, що мають по школах діти, повинні дбайливо упорядкувати українські культурні цінности, бо не знати, чи і які в майбутности буде можна діставати українські видання з Європи. Що більше, ми не знаємо, як довго потриває війна. Заходить отже питання, чи задовольна будеш книжок не прийдесть нам послідовно задані видання українських книжок просто тому, щоби поміррити інтерес до української книжки й української культури між новим американським поколінням українсько-

Нагадаємо ось ті справи, бо цього місяця ведемо кампанію за — книжку. А кампанія за книжку обіймає не тільки за купити тої чи другої української книжки, зокрема тої, що видана англійською мовою, але теж цілий ряд інших культурних справ, над якими треба нам застановлятися про які треба дбати. Бо щоб наше культурне життя розвивалось, треба нам усім по культурноратурній та культурній пам'ятки, що залишилися. Зате знаємо, що дещо таки прийшло до Америки перед війною і находиться в руках американських українців. Коли ми присвятили місяць жовтень для поширення української книжки, варт теж пригадати поодиноким на-

ним союзом з Німеччиною (але може легко зміїннати свою охоту). З приводу цього Альянти можуть тільки радити, але це не повинно закривати Альянтам очей на фактичний політичний і суспільний стан краю, остерігає „Нью Стейтсмен енд Нейшен“ у наскрізь типічний спосіб англійського народу, що чи в велике нещастя чи в велику радість не трапляє ніколи ока з правдивого стану річей.

„Румунський перевертень“.
„Нью Стейтсмен енд Нейшен“ не вагається навіть назвати Румунію й Болгарію перевертнями, гебей хотів висказатися з погордою про той їх вчинок, з приводу котрого журнал сам радується й з котрого він має скористати.

Перейшовши з тими словами наперед до Румунії, журнал вказує на факт, що румунську мужську молодь через три роки гнано воювати в одній з найбільше бруталних і коштовних воєн нових часів. Через якийсь час молодь Румунії тішилася піднесенням духа. За доносеннями з різних сторін, вона воювала відважно й тішилася через якийсь час великими успіхами й добичами. Через три роки румунські молоді мужчини набиралися націонастичних поглядів на життя й пробували переємінити своїх учителів у систематичній брутальности. Вони спеціально зверилися на жидів, головню в Одесі, але й деінде не бракувало доказів на такі зусилля.

Аж тут нагло молодій королю зробив патлату революцію. В одну мить міліони селян, робітників і воєвків несподівано, без ніякого попереднього приготування, дістали приказ повернути свою зброю проти своїх дотеперішніх союзників. Правда, такі річі бували вже в минулому. В часи наполеонських воєн держави часто змінляли фронт. Це зробила Італія в минулу війну. Це зрештою зробила в першу світову війну й сама Румунія, але в усіх тих випадках зо зміною воєнного фронту не йшла переміна щодо ідеоології. Коли воєвкі рекрутували давніше німецькі князички, вони часто переємінляли союзників, та в ті часи ніхто не дбав за погляди воєвків. Хто нині робить таке, той допускається над людьми грубого пониження.

„Болгарський перевертень“.
Справа з Болгарією стоїть дещо інакше. Там перевероту не доконував той самий уряд. Для перевероту прийшов новий уряд. Зрештою там пуб-

лична опінія займала інакше становище, як у Румунії. У Болгарії громадянство все було за те, аби заставляти короля Бориса й регентів держатися мирної політики супроти Росії. Пересічний болгарин не має німецьких симпатій і не мав він нахилу до нацизму.

Якщо він мав охоту воювати проти сусідів Болгарії, то це він робив не з любовю до німців, але зо старої ненависти до сусідів, яка назбиривалась віками, а в якій немалу ролю відіграла турецька інтрига свирити балканські народи між собою.

По за цими мерзеними комплікаціями, болгарин все мали симпатії до Росії, і в усякій війні, в якій була вмшана Росія, маса болгарів стояла по російським боці.

Селянська держава.

Основою цієї різниці в політиці була різниця в суспільній структурі двох балканських країн. Болгарія, подібно, як Югославія, це країна селян, що мають власну землю. Болгарія не мала власної шляхти й тільки останніми часами вона дістала верховську купців, банкірів, адвокатів, які найбільше бруталних і коштовних воєн нових часів. Через якийсь час молодь Румунії тішилася піднесенням духа. За доносеннями з різних сторін, вона воювала відважно й тішилася через якийсь час великими успіхами й добичами. Через три роки румунські молоді мужчини набиралися націонастичних поглядів на життя й пробували переємінити своїх учителів у систематичній брутальности. Вони спеціально зверилися на жидів, головню в Одесі, але й деінде не бракувало доказів на такі зусилля.

Аж тут нагло молодій королю зробив патлату революцію. В одну мить міліони селян, робітників і воєвків несподівано, без ніякого попереднього приготування, дістали приказ повернути свою зброю проти своїх дотеперішніх союзників. Правда, такі річі бували вже в минулому. В часи наполеонських воєн держави часто змінляли фронт. Це зробила Італія в минулу війну. Це зрештою зробила в першу світову війну й сама Румунія, але в усіх тих випадках зо зміною воєнного фронту не йшла переміна щодо ідеоології. Коли воєвкі рекрутували давніше німецькі князички, вони часто переємінляли союзників, та в ті часи ніхто не дбав за погляди воєвків. Хто нині робить таке, той допускається над людьми грубого пониження.

Зате в Румунії парламентарна демократія була привезена із загралиці. Йй приходилося жити серед неприяного оточення. Румунія це країна великих земельних посідачів, котрої аристократія одначе не має культурних традицій. Така аристократія не має нічого поза жалобу наживи. На таку неприяну суспільну почву націплено нафтаярство, котрим кермував чужинцький капітал. Селянство було таке зубожіле й було так незоріле політично, що не могло скористати навіть з парцеляцій великої посілости, коли її завелено в Румунії, як і в інших краях, сусідючих з Росією, по російській революції. Селяни, звичайно напів голодні й напів неграмотні, не могли добути належних їм прав, і як в Румунії повстав фашизм, вони втратили всякий вплив на політику краю, що в Болгарії сталося тільки до певного ступня. Політика для румунських селян значила малошю більше понад принагідні вибухи цькування на жидів. Як будуть тепер поводитися ці селяни, по трьох роках війни? Чи будуть вони мати відвагу послитати короля й його правлячу групку, легкодешну й скорумповану, що довелю селян до руїни й приниження?

На погляд журналу, в Румунії все вказує на наближення великих і основних переємін. Навіть хочби Росія справді придержалася своєї обіцянки в румунській справі не мішатися, то й тоді прийде до таких переємін. Щодо Болгарії, то там теж грозить переєминами, як зрештою в усіх фашистивсь-

ОЛ. ЛУГОВИЯ. Права автора застережені.
В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА
ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трилогії „Огнем і Кровью“)
72)

Паволоцький виривив очі: Як то так? Штаб армії в Ковлі, а інтендантура по вашому малаб бути в Ярославі? Чи ви не з п'яну говорите? Інтендантура вже десь в Сарнах, або ще далі.
— Не наш розпорядок! Начальство дало наказ — ми й виконуємо! Наше діло маленьке...
— Хтож то те ваше начальство, що такі нерозумні розпорядки дає? Хіба ви не знаєте, що в Ярославі можливо вже німі?
— Колежський ассесор! Бжозовські, начальник руху ковальського вузла, пане полковнику! — пояснював залізничник зовсім вже не байду-жо, — так, начеб йому в голові почало прояснюватися, що справа з цим ешалоном якась дуже нечиста. — Сказав, раз майно призначено в Ярослав, в Ярослав і відпровадити... А наказ наказом! Мені і самому ця справа підозраля. Ешалон стоїть тут вже два тижні і якого його не відпроважали, а тут на! Причепили два вагони печеного хліба і в Ярослав! ТТак стоїть у накладній з Києва; тягар висланий звідти ще у квітню...
— Мудрий той ваш пан Бжозовські! У квітню фронт стояв далеко за Ярославом. Коли досі не відпровадив, то вже й не відпровадить. Ви краще ці вагони відчепить, нехай вони і далі стоять — порадиб залізничникам. Вони відмовилися.
— Чиж ви не розумієте, що майно попаде ворогові? — вже сержив Паволоцький.
— Чомуб не розуміти? Тільки, не наша в тому голова, не нам і розпорядок свого начальства міняти. Знаєте, пане полковнику, помовку: завинив коваль, а шевця повисили. Таке і у нас... Завинить начальник стації, а вкарують стрілочника...
Паволоцький пустився йти до штабу, щоб ешалон затримати.
— Кудиж ви, пане полковнику? За кільканадцять мінут поїзд відійде. Сідайте, коли думаєте їхати! — попереджував старий, що його привів Паволоцький заперув.
— Затримати поїзд не может? — спитав.
— Радіб, так не маємо права! — безапелляційно заявив переписувач вагонів.
— Ну, лихो з вами! — заявив. — В дорозі я якось цьому зараджу. Ще одно скажіть: багато таких ешалонів ви відпровадили цими днями?
— Десятки! — в один голос заявиви оба простодушно.
Висновок, що цей пан начальник руху „свідомий шкідник, прихильник Австро-Угор-

проти турецькому фронту, й перекинута очевидно на південно-західний вже після горлицького прорыву. З решти, з півдесятка капітанів, штабс-капітанів, з десятком поручників — збившиши в один кут вагону жваво обговорювали можливість війни, силали прикінання на надужиття й німецьке зусилля, — тема та сама, що її чув Паволоцький в дорозі до Рівня, — ті самі й факти з незначними відмінностями в деталях. Десятків зо три прапорщиків — неписидючих молодіжних хлопчаків, — видно недавно іменованих, по закінченні скороченого курсу в піхотних юнацьких школах, не аби як галасували, сперечалися, виспівували, начеб не на фронт їхали старшини, а учні і шкільну екскурсію. Один вигравав на цитрі. Пізнавалося легко, хто іхав на фронт вперше, а хто побував вже в бойових таранатах.
Хлопці швиденько звільнили Паволоцькому місце й на якийсь час посмирили. Не вабулися ще строгою шкільною дисципліною, салютування кожному, хто мав на погонах одною зіркою більше, і ставали-



19) Колежський ассесор — цивільний ранга, однозначна з рангою майора у війську.

ТОМУ, ШО УКРАЇНСЬКЕ ДРУКОВАНЕ СЛОВО, А ЗОКРЕМА ТЕ, ШО ПОЯВЛЯЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ. ПОМАГАЄ ПОШИРЮВАТИ ТАК ТЕПЕР ПОТРІБНІ ПРАВДИВІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОНЕВОЛЕНУ УКРАЇНУ, І ЗВ'ЯЗУЄ НАШЕ МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ В КУЛЬТУРНІЙ СПОСІБ З ДУХОВИМИ ЦІННОСТЯМИ І СЛАВНИМИ ОСЯГАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, З ЯКОГО ВОНО ПОХОДИТЬ—ТРЕБА НАМ ЩОРАЗ НОВИХ КНИЖОК І ВИДАВНИЦТВ ПРО УКРАЇНУ. ТА ЩОБ ВОНИ МОГЛИ ПОЯВИТИСЬ, ТРЕБА В ПЕРШУ ЧЕРГУ ПОШИРИТИ СЕРЕД АМЕРИКАНЦІВ ТІ ВИДАВАННЯ, ШО ВЖЕ Є. А ТЕЖ ТРЕБА СТОЯТИ ПРИ ТОМУ, ШО НЕМА І НЕ МОЖЕ БУТИ КУЛЬТУРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ В АМЕРИЦІ, В ЯКІЙ НЕ БУЛОБ ОСЬ ТАКИХ ВИДАВНИЦТВ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„БЕЗ ЧОГО НЕ ПІДЕ РОБОТА?“

Під таким наголовком появилася в ч. 202 „Свободи“ стаття проф. М. Чубатого. На ту тему писалося немало й в інших статтях „Свободи“. І зверталось цілком слушно увагу громадянству на те, без чого не буде можливо вести народню роботу на більші розміри. А іде тут про те, щоб наші люди по громадах збудились зі сну і допомагали власними силами і жертвами боронити український нарід в Європі, чи допомагати йому матеріально, як це роблять інші національні групи в Америці з своїми братами за морем. Ми мусимо вже раз зрозуміти, що без матеріальної нашої допомоги ніякий наш провід нічого не вдіє. Як того не розуміємо, то не нарікаймо за застій на нікого другого, на ніякий провід, навіть і не на ворогів, а на себе самих. Ми можемо виконати наші завдання тільки нашими руками і нашими жертвами. Ніхто інший за нас того не зробить. Ось тому, коли до нас відзивається Український Конгресовий Комітет, чи наш Допомоговий Комітет, то їхні голоси не сміють бути голосами волюючого в пустині, а мають знайти ширій відгомін у наших серцях, у цілому народі.

Провід, щоби був найліпший, без нашої помочи нічого не вдіє. Він не виконає наложених на нього нами завдань. Так чомуж отагаємося з допомогою? Чому нашими жертвами не виявляємо радості, що маємо провід, що працює і хоче далі працювати?

Ми, нащадки великого і доброго українського народу, повинні зробити все, що є в нашої змозі, щоб облекшити долю наших братів і сестер в Європі. Наші діти, що є в американських збройних силах, кладуть голови за Америку і за ідеали, що повинні принести свободу і волю теж і українському народові. А тим самим і нам треба за ту свободу постояти! Треба зробити все, щоб наше сумління було чисте, що ми обороняли завзято правду і справедливість, а з нами волю і незалежність України. Ось і тому допомагаймо тій, яких ми поставили, щоб таку роботу виконували при нашій допомозі.

В. Чучман, Амстердам, Н. Й.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВ'ЯЗКУ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧАЄ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЙТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ких країнах. Болгарську королівську родину, що правила Болгарією тільки через два покоління, може врятувати хіба чужий вплив, наприклад Лондону або Вашингтону. „Нью Стейтсмен енд Нейшен“ сподівається, що ні Лондон ні Вашингтон королівських родів нігде піддержувати не будуть, бо усунувши королів, які все нахилилися до фашизму, самі народи легко зможуть найти собі дорогу до мирного й щасливішого існування. В тому свою роль зможе відіграти село, що по всіх слов'янських краях було глибшого осередком демократії, ніж село було деінде в світі. Фашистські рухи всі намагалися розложити цю селову демократію. З упадком фашистських ідеологій цей рух повинен дістати нагоду знову себе проявити на користь цілого народу.

3 НОВИХ КНИЖОК

Шістьдесят літ організаційного життя українців у Філадельфії.

Появилася у Філадельфії така книжка, якої ще не було серед американських українців. Є це книжка, що обіймає історію громадського життя українців, що живуть в одному місті, а в нашому випадку в місті Філадельфія, Па. Видано її з нагоди 30-літнього ювілею існування філадельфійського Товариства Українсько-Американських Горожан. Книжка має назву: Шістьдесят літ організаційного життя українців у Філадельфії. Сторін 216. Ціна \$1. Редактор цієї книжки: д-р Павло Дубас. Головні праці умістили д-р П. Дубас і д-р Володимир Галан. Співпрацювали: майор Михайло Дармограй та адв. Теодор Свистун.

В книжці, коли іде про те, як і хто впливав чи творив народне життя, є певні пропуски і неточности, та не звертаючи уваги на такі пропуски та деякі недомагання, що при того роду видавничстві, та ще до того в теперішніх воєнних часах, являються природними, треба зазначити, що ця книжка є цінним вкладом, коли іде про джерела до історії української іміграції в Америці. Тому треба дати признання Товариству Горожан, що подумало про таке видання і тим залишило по собі ось такий культурний слід. Та в першу чергу таки треба подякувати тим, що напружувались біля самої книжки. Її редактор, місцевий лікар-дентист д-р Павло Дубас, так вложив у це видання дуже багато мозольної праці, щоби добути найважливіші дані про різні події „люди, що в бурхливому змаганні Світу й пітми небутия з горіни й згорани в сьвях скринкути й згоріли“.

Вашингтон. — Воєнний Департамент заявив, що армії ще бракує 4,000 кваліфікованих доглядачок хорих, яких має бути в краю около тридцять тисяч, що коли вони не є заняті в цивільних шпиталях, то хай негайно зголошуються до Військового Корпусу Доглядачок Хорих.

„Війна ще не скінчена“, говорить в заяві Департаменту Війни, і армія потребує доглядачок хорих сейчас. Навіть якби війна скінчилася, говориться в згаданій заяві, „то армія всеодно потребуватиме не тільки тих 4,000 доглядачок хорих, а багато більше. Навіть якби завтра з армії впустили 2,000,000 вояків, то норсок всеодно буде потрібно, бо чейже треба буде доглядати ранених вояків, яких привозитимуть з Європи і боевого фронту на Тихому океані“.

„Шпиталі в яких лікуватимуться ранені вояки потребуватимуть кваліфікованих доглядачок хорих. Тепер вони об-“

В книжці є такі статті: „Початки української іміграції“ — д-ра Павла Дубаса, та тож самого автора „Початки Організаційного Життя у Філадельфії“ і „Важніші Події в Організаційному Житті Українців у Філадельфії“; праця д-ра Володимира Галана має наголовок „Злучені Українсько-Американські Організації міста Філадельфії“; а адв. Теодор Свистун написав статтю п. н. „Товариство Українсько-Американських Горожан у Філадельфії. Привіт подав майор Михайло Дармограй. Книжка є теж прикрашена різними фотографіями.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: о. М. Данилович з Ньюарку, Н. Дж., \$25; М. Машталар \$10 як жертву від Українського Золотого Хреста, від 34 в Гемтремк, Міш.; Р. Гладуненко з Рачестер, Н. Й., \$2; А. Г. Біловус з Дітройт, Міш., \$2.

МИКОЛА ЧЕРНЯВСЬКИЙ

ІДУТЬ І ГАСНУТЬ ДНІ ЗА ДНЯМИ

Ідуть і гаснуть дні за днями. В безвість низкою летять. Різномірними огнями Рівнобіжно миготять. Дні безокі, дні безлічі. Одинарні, сірі дні. Невиразні, невеликі Тини й плями світляні.

І нема на чім спинитись. Душу, серце чим зогріти. І нема чим запалитись. В сьвіті скринкути й згоріти...

А в бурхливому змаганні Світу й пітми небутия з горіни й згорани в сьвях скринкути й згоріли.

ВОЄННИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПОТРЕБУЄ 4,000 ДОГЛЯДАЧОК ХОРИХ.

Вашингтон. — Воєнний Департамент заявив, що армії ще бракує 4,000 кваліфікованих доглядачок хорих, яких має бути в краю около тридцять тисяч, що коли вони не є заняті в цивільних шпиталях, то хай негайно зголошуються до Військового Корпусу Доглядачок Хорих.

„Війна ще не скінчена“, говорить в заяві Департаменту Війни, і армія потребує доглядачок хорих сейчас. Навіть якби війна скінчилася, говориться в згаданій заяві, „то армія всеодно потребуватиме не тільки тих 4,000 доглядачок хорих, а багато більше. Навіть якби завтра з армії впустили 2,000,000 вояків, то норсок всеодно буде потрібно, бо чейже треба буде доглядати ранених вояків, яких привозитимуть з Європи і боевого фронту на Тихому океані“.

„Шпиталі в яких лікуватимуться ранені вояки потребуватимуть кваліфікованих доглядачок хорих. Тепер вони об-“

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ

В АМЕРИЦІ ПОВИННІ БУТИ ОБОВ'ЯЗКОВО ТАКІ КНИЖКИ, ВИДАНІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ, ДЛЯ ПІЗНАННЯ І ПОШИРЕННЯ ПРАВДИ ПРО УКРАЇНУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД:

- 1) A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press \$4.00
- 2) UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning \$1.50
- 3) BONDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press \$2.50
- 4) SPIRIT OF UKRAINE, Ukrainian Contributions to World's Culture, by D. Snowdy \$1.00
- 5) UKRAINE, AN ATLAS OF ITS HISTORY AND GEOGRAPHY, by Prof. G. W. Simpson \$0.50
- 6) UKRAINIANS IN THE UNITED STATES, by Wasyl Halich \$2.50

Замовте собі негайно всі ті книжки за \$12.00, чи ті, що їх ще не маєте, а замовлення враз з належністю шліть на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ходяться без професіональних людей, але так довго не може бути. Шпиталі мусять мати досвідчених норсок з тих 30,000, які не працюють в цивільних шпиталях. Подумайте над цим і вписуйтеся до Військового Корпусу Доглядачок Хорих“.

Воєнний Департамент вже кілька разів просив кваліфікованих доглядачок хорих, щоби вписувалися до військової служби, але каже, що в порівнянні до потреби результат був „недостаточний“. Норска, яка впишеться до Військової служби, покаже своє зрозуміння до краєвих потреб, свій

правдивий патріотизм і заслужить собі признання від ранених вояків, що потребують її опіки. — (ОВІ).

АМЕРИКАНЦІ ДОБУВАЮТЬ БАСТІОН ПІД БОЛЬОНІЄЮ

РИМ. Американські війська Пятої Армії заняли гору Бельмонте, що є немовби ключем до посідання важного італійського промислового міста Больонії, котре німці думають боронити до останку своїх сил. Занято гору по завзятім цілоденним бою. На інших секторах цього фронту альянські війська посунулися на пару миль уперед.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ІСНУВАННЯ
получений з святом
Палення Моргеджу, Бенкетом і Балем
В НЕДІЛЮ, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1944)
У ВЛАСНІЙ САЛІ, 214-216 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.
Початок бенкету в 4. год. пополу, а балю в год. 6. ввечір.
На святи будуть привітні визначні американські гості, а то: Hon. Joseph A. Brophy, Secretary of State of New Jersey; Hon. James T. Kirk, Mayor of the City of Elizabeth; Hon. John L. McGuire, John F. Kenah, і інші.
Вступ для членів даром. Вступ для гостей на бенкет і балю \$2.00. Вступ тільки на балю 55 цент. На балю грати буде оркестра П. Сігурра.
На це свято запрошуємо всі організації і членів громадських місцевих і околиць.

Увага! Рачестер, Н. Й., і околиця! Увага!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ
відбудеться
ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО
з нагоди 50-ліття існування
У. Н. СОЮЗУ
В НЕДІЛЮ, 29. ЖОВТНЯ (Oct.) 1944
В ГАЛІ ТОВАРИСТВА ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ, CIVIC CENTER
СВЯТО РОЗПІНЧЕТЬСЯ ТОЧНО В ГОДИНІ 3-ТІЙ ПОПОЛУДНІ.

ПРОГРАМА СВЯТА:
Панахида за померших членів У. Н. Союзу буде відправлена по Службі Божій. Просимо всіх членів взяти учас. Хор Боян під управою п. Сокольського відспіває кілька пісень. Соля відспівають: п. Клодзінський при акомпаніменті піяна п-ни Сорохтей і п. Парута при акомпаніменті піяна п-ни Дорофей. Деклямацію виголосить п-на Ольга Свиреда. Святочну промову виголосить гол. предсідник У. Н. Союзу п. М. Мурашко. Виступлять танцюристки панни: Свиреда, Кучмій, Мельник і Коритко.

По Концерті буде СПІЛЬНА ЗАБАВА

ВСТУП ВІЛЬНИЙ.
Шановні Члени й Членіці У. Н. Союзу та всі українці міста Рачестер! Не пропустіть цієї нагоди, а прийдіть пошанувати 50-літні Роковини Батька-Союзу! ЗА КОМІТЕТ.
ВАСИВ ІВАНЦІВ, МИКОЛА СОРОХТЕЙ, АНДРІЙ ІВАНІВ.

Чи Ви Мамуня чи Доня,



ОДНО Є ПЕВНЕ, що Ви обидві знайдете футро до Вашої вподоби у виробництві Михайла Туранського.

Бо у Михайла Туранського є найбільший вибір найкращих футер у найновіших модах по найдешевших цінах.

Мами пізнали вартість і втративали футер виробу Михайла Туранського ще 25 літ тому. Томуж вони тепер приходять зі своїми дочками до Михайла Туранського, бо вони знають, що дістануть повну вартість за свої гроші.

КУПУЙТЕ
— з —
ДОВІРЯМ
— у —



MICHAEL TURANSKY
350 Seventh Ave., New York City
Between 29 & 30 Sts. 16th floor. I.Ack-wanna 4-9973

ГОДИНИ:—Отворено щодня до 6. години ввечір.
—в четвер до 8. години ввечір
—в суботу до 5. години пополуни



ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

Баль
З'єднаний Український Музичний Кружок з Нью Йорку
ВИСТУПАЄ
п. Стефан Попіль Олескевич
український артист-віртуоз скрипак.
П-на ОЛЬГА ДМИТРІВ при піяні
у WEBSTER HALL,
119 E. 11TH ST. NEW YORK, N. Y.
Nov. 23, 1944
(THANKSGIVING DAY)
в годині 6 Р. М. Вступ \$1.20 (tax incl.)
На Баль 8 Р. М. „ 90 (tax incl.)
Оркестра ІОСИФА СІГУРА

ПОЛІТИЧНЕ ПЛАТІВ ОГОДОШЕННЯ
УВАГА! БРУКЛІНСЬКІ УКРАЇНЦІ! УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КОМІТЕТУ
устроється
ВЕЛИКЕ ВІЧЕ
В СПРАВІ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА
В НЕДІЛЮ, 29. ЖОВТНЯ (OCTOBER 29, 1944)
В УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ДОМІ
216-218 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Початок в 2-гій годині пополуни
Шановні Громадяни! Обов'язком нашим єсть, брати активну участь в житті нашої країни. Тому ми йдемо на віче де пізнаємо чому і на кого віддати свій голос в цих виборах. Комітет.



КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need State-ment of Availability. If transfering to less essential, need U. S. Employment Service consent. In addition, critical workers also need both.

Сушні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до порядку. При перенесенні до менше сушних робіт мусять мати згоду „Юнайтєд Стєйтс Емплоємєнт Сєрвіс“.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід непотрібний.

ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ

ДОБРА ПЛАТНЯ

ПОСТІЙНА РОБОТА

Робітники з важкої трудової роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL

TELEPHONE & RADIO CORP. 591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

ХЛОПЦІВ до ставлення стовців у круголіній.

Досвід не потрібний. Можуть заробити до \$75 тижнево. Dowlataw Bowling, 23 Park Row Capital Health Center, 1680 Broadway Radio City Bowling, 1267 6th Av. N.Y.

МУЖЧИН—ХЛОПЦІВ ДО ПАКОВАННЯ ПОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ ПЮБЛІСІТІ. SAMUEL GABRIEL SONS & CO. 9 BRIGHTON ROAD — ALLWOOD WMC правила завоюємо

Годинарника Не мусять уміти англ. мову Lopez, 24 East 116 St., N. Y.

ПОТРІБНО РІЗНИКА, на вівторок і суботу. Голландські D. C. Markus, 436 Central Ave., Jersey City.

СУПРІТЕНДЕНТА, 2—8-годинних домів, 1 фортес, 5 покоїв на першій поверсі, платія \$25. 414 E. 159 St., Bronx. Dayton 9-0473

JOHN WANAMAKER має роботи для

BUS BOYS & GIRLS ПОВНИЙ АБО ЧАСТ. ЧАС ГОЛ. PERSONNEL OFFICE, 12th FL. 9th ST. & BROADWAY, N. Y.

ПОРТЕРІВ \$30.73 Пріємне окруження Mr. EKEROTH 391 East 149th Street, N. Y. Telephone Melrose 5-4344.

Куток мови

HONEST — чесний, правий, шанований; VIRTUOUS — чесний, моральний, порядний.

Два слова, подібні у зверхнім вигляді при перекладі з англійської мови на українську, але різні в значенні внутрішньої вартості. Треба окремо над ними призадуматися.

Візьмім наперед „HONEST“, значить „чесний“ тому, що хтось має честь або пошану. Пошана походить від цього, що людина назвух показується широко, вітвертою, справедливою, простолінійною, а звідси й такою, що на неї можна здатися, можна рахувати. Вона дотримує слова, платить свої довги, сповняє свої зобов'язання, орудує грішми бездоганно. В такому значенні уживаємо вислів: „Даю чесне слово“, або „даю слово честі“. Говоримо, що людина походить з чесного роду, тобто з такого, що має почесне імя. Буває також чесна поведінка, тобто поведінка, що людині приносить почесність. Ще недавно, коли проголошувало імена людей, головно у церкві, то додали „чесний“, а під церковними іконами часто бачимо напис: „Сію ікону сооружил чесний Іоан Н. Н.“, тобто „образ справив“ такий то а такий поважаний громадянин, чи парафіянин. Ще й тепер на зібраннях товариств чуємо від предсідника упіменнення: „Будьта такі чесні і зробіть так і так“, а це значить: „Майте честь“, а це може „вважайте на свою

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

20. жовтня 1904. р.

„ДЖЕМИТРОПОЛИТ“ СЕРАФИМ.

Про звісного „митрополита“ Серафима, що агітує між українським населенням Канади і перетягає до своєї „серафимської“ церкви, подає „Свет“ в ч. 36. таке: Із російсько-православного священника Отелана Устольського був знятий священничий став російським Синодом в р. 1882. Він вступив потім до монастиря, прийняв імя Серафим та став доктором богословія. Він прибув до Нью Йорку 25. листопаду 1902. р. вже як єпископ відправив богослуження в йонкерській церкві. Він висмівав російський синод і казав, що це є канцелярія російського уряду і тому він не хоче покоритися синодальному єпископови в Америці, Тихонові. Потім він виїхав до Вінніпегу і там почав висвячувати своїх священників між українцями. — Дня 10. жовтня 1904. р. відбувся у Вінніпегу зіз українських священників Канади. Вони відбули реколекції і нараджувалися над заложенням самостійної „грецько-руської церкви“. Також видали новий катехизм.

122 НОВИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.

За місяць вересня приступило до Українського Народного Союзу 122 нових членів у 114 виділах, Зорганізовано новий відділ, а це братство Пр. Богородиці в Олшанці, Па., з 31 членами. Екзекутивний комітет У. Н. С. пригадує членам, що на підставі ухвали 8. конвенції всі члени мусять зложити одноразово в місяць грудню по 25 центів на залізничний фонд У. Н. С.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ ВЕРНУЛИСЯ ЗНОВУ ДО ГАЛИЦЬКОГО СОЮМУ.

Дня 30. вересня вітворено у Львові наново наради Галицького Союму. По промовах краєвого маршалка й намісника й зазиви до згоди обох народів, забрав слово український посол д-р Євген Олєсницький і сказав таке: „Українські послы, бачучи безпримірну несправедливість і нехтування прав українців поляками в Союмі, вважали за негідне чести українського народу лишитися довше в тім союмі і тому зложили свої мандати в руки народу. Всьє український нарід одобрив це поступування і вибрав їх поновно, щоб вони боролися прав українського народу перед польською нахабністю. Йдучи за покликком народу, поновно вибрані українські послы вступають до союму з тим, щоб недопустити до кривдження українців польською більшістю. Те, що за послами стоїть всьє український нарід буде кріпити українських послів у боротьбі з поляками“.

кому значінню найчастіше говориться про „чесну“, тобто „моральну“ або навіть „порядну“ дівчину. Значить, дівчина не лише є невинна, але й повна чеснот, згідно з вимогами виховання, або „обичайна“. „Чеснотливість“ походить із внутрішнього переконання та внутрішньої доброти, хоч би на зверх нею вона не славилася. Каже у творі Котляревського Вибірний до Возного про Наталку: „Золото, не діва... в неї добре серце, поважає свою матір, шанує всіх старших, трудолюбна“, а в інших місцях ще додано, що „не слесива“, тобто скромна, не гордовита. Оце поняття чесної — „цнотливої“ дівчини. В такому значінню говоримо загалом про людей, що вони „чесні“, тобто відзначаються добрими прикметами. До таких прикмет в старині зараховували не лише дівочість, або як в церковнословянській мові писали „ціломудренність“ та „ціломудренний“, але теж і відвагу та хоробрість у відношенню до мужчин. Як у старинних греків так і в римлян прийнялося слово „чеснота“, а в церковній мові „добродітель“ також означення лицарської „хоробрости“; отже „virtuous“ колись у нас можна було ще перекласти словом „хоробрий“.

Новий купон на черевки ще не призначено, але урядовці пайкової ради кажуть, що в короткому часі, найдалше до першого листопаду, новий купон на черевки буде поданий до загального відома.—(ОВІ).

„вирчооз“, на скільки українська азбука до цього надається.

ВІД ПЕРШОГО ЛИСТОПАДУ БУДЕ НОВИЙ КУПОН НА ЧЕРЕВИКИ.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі Цін обявило, що від першого листопаду увійде в життя новий купон на черевки. Теперішні купони на черевки, аероплановий значок число 1 і 2, що знаходяться в пайковій книжечці число три, будуть добрі на неозначений час.

Новий купон на черевки ще не призначено, але урядовці пайкової ради кажуть, що в короткому часі, найдалше до першого листопаду, новий купон на черевки буде поданий до загального відома.—(ОВІ).

НОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ВИВІШУВАННЯ ПАЙКОВИХ ЦІННИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі Цін заявило, що від четвертого жовтня торговці харчами мусять виконати нову постанову про вивішування цінників в крамницях. Ця постановка говорить, що „дрібні торговці харчів мусять тримати так звані „комюніті“ сілінг прайс лісте“ в такім місці, щоб покупці могли свобідно їх оглядати. А головно ті, що відносяться до „драй грєсє-

ріс“, до масла, яєць, дробу, риби, свіжих овочів і городовини.

Винце згадані вимоги є частиною постанов, які дають місцевим філіям БКЦ право визначати ціни в тих оклицях, де вони знаходяться.

Дрібні торговці харчів мусять робити так:

1. Нова постановка про вивішування законного цінника вимагає, щоб такий був вивішений на виднім місці на кожних 1,500 квадратних стіп, або менше, того місця, де знаходиться товар.

2. Коли крамниця є велика і в ній після закону треба висити більше ніж один цінник, то в такому випадку треба зробити так, щоб один цінник був від другого на 25 стіп.

3. Цінники, на яких визначені стелеві ціни на такі ричі як яйця, дріб, свіжі овочі і чордовину, мусять бути висічені такі коло тих продуктів, які вони виставлені на продаж.

4. Цінники мусять бути висічені так, щоб покупці могли вигідно їх прочитати, цебто, щоб могли приступити до них на яких дві стопі.—(ОВІ).

КУПОН В-3 І С-3 ВЖЕ НЕ ВАЖНІ.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі цін заявило, що пайкові купони на газоліну В-3 і С-3 вже не важні. Ім вишов речінець на 30. вересня.

Таксамо вишов з ужитку купон „Т“, що був зазначений „Зрд. ктр“. Він був виданий тим людям, що оперують комерційними троками.

Власники газолінових стацій мусять бути звернути ті купони впродовж 10 днів своім доставлювачам газоліни, або вимінити їх в місцевій філії Воєнних Цін і Пайкової Ради на інші пайкові купони. Доставлювачі газоліни мусять до 20. жовтня здепонувати одержані купони на своє пайкове конто.

Власники газолінових стацій мусять бути звернути ті купони впродовж 10 днів своім доставлювачам газоліни, або вимінити їх в місцевій філії Воєнних Цін і Пайкової Ради на інші пайкові купони. Доставлювачі газоліни мусять до 20. жовтня здепонувати одержані купони на своє пайкове конто.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ ШЛУНКА, ВІКРИ, НЕРВІВ ГЕМОРОЙДИ І ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КИШОКНИКИ Нирок, міура, шлунок і внутрешностей забурення. Катар і хронічні боляки, біль у крижах, загальне ослаблення і хронічні ревматизми і скарлатина. Лучні Екс, ексцимації крові і мочі, запалення докладно діагнозу і відповідне лікування. Застрикування, коли вказане. Зайдіть сьогодні на раду. Мужчин і Женщин лікуємо модерними методами до скорого полегшення. Всі хронічні недуги лікуємо науково. ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2. DR. ZINS (28-літнє заведення) 110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечі. У неділі від 9. рано до 2. попол.

ЗАВЖДИ Найкраща услуга вимагає в кожній дрібній особистій увазі. Таким чином ніякої подробиці не переочиться і не зазначається. Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди. STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

Ті люди, котрим видано купони „В-5“ і „С-5“ для ужитку після 30. вересня, мусять вимінити такі на добрі купони. Це треба зробити в місцевих пайкових радах.—(ОВІ).

БУДЕ ОГРАНИЧЕНА ЦІНА НА ВЕРХНУ ОДЖ.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі цін заявило, що від 24. листопаду 1944, буде знов встановлена найвища ціна на верхне убрання. Це буде відноситися до чоловічого, жіночого й дитячого верхнього убрання, включно з жіночими футрами.—(ОВІ).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРИВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕРІ вузлів, газоліни, нафтових, олівачів, парю й гарячої водою, як також усі нові печі можуть дістати в STOVE MFRS CORP., 182-186 Mulberry St., Newark I, N. J.

Даром пробна МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є побувала нагода для всіх, що терплять на домагання шлуку й випробували коїтотні ліки й зела, а не найшли полегші. Тим усім поручаємо спробувати даром Зєла Мілєртон, котрих не запарюється ні варитися, а єможи вестися в натуральній формі. Показати пробит переконатися, як скучно діють в домаганнях таких, як кваєр шлунок, гази, несправність, запір, брак апетиту, біль голови й інші домагання, котрі походять зо злого травлення. Щоб переконатися, пишіть по пробку.

Спеціальна Оферта по зниженій ціні. \$1.00 за 1 коробку Мілєртону \$1.50 за 2 коробки Мілєртон \$2.00 за 3 коробки Мілєртону Питайте за зєлєм Мілєртон у вашій суспільній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK 1, N. J. Single package sent cent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ліки важні лише при змодовленні просто з головною офісу.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ МИХАЙЛО ФЕДУН ПОШУКУЄ свого брата ФЕДЯ ФЕДУН, який був у Літвой, Міш. Працював у Дажк Бродєрс. Останній раз писав з Літвой до своєї сестри до Шікаго в році 1932. Від того часу ніхто про нього не чує. Хтоб знав що про нього і про його телєрлісну адресу, хай ласкаво зголоситься на таку адресу: MICHAEL FEDUN 244 N. 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

ПРОДАЮ ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ й ріжкого рода бізнес. Положкою нотаріальні справи. Продаю ріжкого рода асерування PETER BARTKIW Real Estate & Insurance Broker Notary Public 309 E. 14 St., New York, N. Y. Phone AL 4-8254

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 696 S. 19 ST., NEWARK, N. J. Tel.: Essex 3-5066 Урядові години: Від 1 до 3 попол., від 6 до 8 вечір. В неділі згідно з умовою.

БОЛІНІГ Рани на ногах, опухлі ноги, набряк жилы болочі ноги, флебіт (запалення жил), напухлі або болочі коліна, кі кісточкі і рєматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції. Лікує зрубні литові і котіва. Офісові години: в пополі і четвер, від 1. до 8:30 тиєв; ввєт. і пятн, від 1. до 6. вечі; в середі і субот, від 1. до 5. вечі. В неділі і свята нема урядових годин. Dr. L. A. BENLA 320 W. 86 St., New York City Близько Бродвєя. ENdicott 2-9178 СПЕЦІАЛІСТ В БОЛНО НІГ.

МІРОН ЛІТВІН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОТРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна 801 SPRINGFIELD AVENUE, corner Harrison Place IRVINGTON, N. J. Phone: ESsex 3-9090

МІРОН ЛІТВІН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОТРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна 801 SPRINGFIELD AVENUE, corner Harrison Place IRVINGTON, N. J. Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН І місце ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ KANAI KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4640

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК заряджує погребами по \$150 ціні так низькій як ОБСЛУГА НАЙКРАЩА. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН, ч. 1064. Приятель у біл. IN THE MIDST OF THEIR DESPERATE BATTLE TARZAN AND THE TIGER TOPPLED FROM THE ELEPHANT'S BACK. BUT THE ELEPHANT HAD ALREADY WHIRLED WITH A BLOW OF HIS TRUNK HE KILLED THE TIGER. THE APE-MAN'S HEAD STRUCK THE GROUND AND HE LAY STILL, THEN THE TIGER SPRANG AT HIM. TARZAN RECOVERED FROM HIS MOMENTARY DAZE AND BATTERED THE ELEPHANT AFFECTIONATELY, THEN THE ROUNDUP WAS RESUMED. Підчас цього дикого бою Тарзан і тигр звалилися з хребта слона. Тарзан ударився головою об землю й лежав без руху. Тигр скочив на нього. Але слон обернувся й одним ударом своєї труби вбив тигра. Тарзан прийшов до себе й ласкаво погладив слона по трубі. Потім оба робили своє.